

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hirdetmények.

előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmerttetel levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen napoként a vasárnap kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre - - - - - 10 ft - kr. Félévre - - - - - 5 ft - kr. Negyedévre - - - - - 2 ft 50 kr. Egy hóra - - - - - 1 ft - kr.

Hirdetési díj:

Ötösötös petisör egyszeri bejelentésért 5 kr. Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. - Nyilttér 4 hasábos petisörért 20 kr.

Hirdést vagy reklámot magában foglalajtdjóság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Csütörtök Október 15.

202. szám.

A mezőgazdasági hitel.

Debreczen. Október 15.

I.

(Sz.) Hazánk sokféle gazdasági kérdései közül mindinkább kezd a mezőgazdasági hitel kérdése előtérbe tolni és méltán, mert hazánk még mindig ki valóan mezőgazdasági állam és bizonyára még sokáig fog az maradni. A mióta a nagy Széchenyi "Hitel" és "Világ" című műveiben a hitel és különösen a földhitel kérdéseit fejtegette és azok javítására mozgalmat indított, kétségtelenül igen sok történt ez irányban. De valljuk meg, hogy a földhitellel foglalkozó nagy intézetünk tisztán a nagybirtokok váltak hasznára, még az 1879-ben alakult kisbirtokosok országos földhitelintézete is a középbirtok bajain van hivatva segíteni.

A gazdaközönséggel, az ugynevezett polgári birtok bajiaval azonban senki sem törődik. Világos pedig, hogy a kis gazdát ugyanazon gazdasági bajok nyomják, még pedig fokozottabb mértékben, mint a nagybirtokost. A kis birtok, a néhány nyilasnyi tanyaföld ép úgy nem bírja meg a drága és sok helyen még mindig divó uszora hitelt, mint a nagybirtok. Mégis mit látunk, hogy kisgazdáink részére sehol sem fakad az üdv forrása. A nagy földintézetekhez a kis gazda nem igen férhet, hiszen ezen nagy intézetek ily csekélységgel nem is törődnek, de másoldalról, annyi utánjárással, annyi költséggel jár, hogy a kis birtok ennyi terhet tényleg nem is bír.

Pedig nemzetgazdasági szempontból ezen apró birtokok fenntartása is rendkívüli fontosságú. A nemzet vagyonának leltárában minden talpalatnyi föld számot tesz. Az ugynevezett parasztagdaság fenntartása nálunk nemcsak állami, de kiválóan nemzeti érdek, mert hiszen éppen a nagy magyar alföld tősgyökeres magyar lakosságának léte forog kérdésben. E bajon segíteni kell.

Maga a kormány kezdeményezi a dolgot s hire jár, hogy legközelebb a mezőgazdasági hitel érdekében törvény-

javaslat készül. Az akademia nemzetgazdasági osztályában Dr. Ráth Zoltán egyetemi magántanár adta elő nézeteit a mezőgazdasági hitel ügyében; újabb időben pedig az országos gazdasági egyesület dícséretre méltó buzgalmat fejt ki, hogy ezen kérdésben üdvös mozgalmat indítson. Nem tudom mi az oka, de annyi bizonyos, hogy a vidéki gazdasági egyesületek nem igen követik a főváros és Pestmegye példáját, pedig közvetlen tapasztalataikkal nagyban hozzájárulhatnának ahhoz, hogy ezen kérdés is gyökeres megoldást nyerjen.

A baj oka — szerintem — különösen abban rejlik, hogy oly intézetünk, mely a kis gazda hitelviszonyait felkutatja, mely az egyszerű lakusi embernek oly kölcsönt nyújtana, milyenre a mezőgazdaság specialis viszonyainál fogva, szüksége van, ilyen hitelintézetünk nincsen. Nem e sajátságos, hogy a vidéken a nagy-szebeni földhitelintézet kivül egyetlenegy földhitelintézetünk nincsen. Ujabb az aradi polgári takarékpénztár bocsátott ki zálogleveleket és kezdi a földhitellel foglalkozni. Igaz ugyan, hogy nagyobb takarékpénztáraink — különösen a pozsonyi — nagy mérvben adnak törlesztési kölcsönöket, de általánosságban véve constatáljuk azt a sajnálatos tény, hogy a nagy magyar alföld gazdag központjain ily, a mezőgazdaság igényeinek megfelelő hitelintézetek nincsenek. Hiszen igaz, hogy jelzálog hitellel ma már minden kisebb vidéki intézet foglalkozik és az örvendetes számban szaporodó vidéki pénzüzeteteink újabb és újabb teret nyitnak a hitel részére. Ezek azonban a bajon nem segíthetnek. Nem segíthetnek először, mert oly kamatláb mellett dolgoznak, melyet a föld meg nem bír, de nem segíthetnek azért sem, mert korlátolt anyagi helyzetüknél fogva nem köthetik le tőkájukat az ingatlanokba és főleg azért nem, mert a betétük kevés és így a visszelszámításra vannak utalva, ehhez pedig váltó és újból váltó szükséges. Hogy állításaimat némi adatokkal is igazoljam, hivatkozom a minket közlő hajdu-

megei pénzüzetetek mérlegeire, a melyekből igen tanulságos dolgok tűnnek ki. Ezen mérlegek egybevetése azt igazolja, hogy egész Hajdumegyében a kisebb gazdák 8%-en alul nem igen kapnak pénzt.

Nem foglalkozom a Debreczen városában levő pénzüzetetekkel, tisztán a megyeikkel, a melyek első sorban volnának hivatva a vidéki kis gazda hiteléu segíteni. A Hajdunádaszi takarékpénztár 10 évi törlesztésre 8—9%-re nyújt jelzálog hitelt, az ingatlan fele értékéig, a szoboszlói ugyanily feltétel mellett 8%-ra, hasonlóképp az ugyancsak Szoboszlón székelő hajdumegyei takarékpénztár, ugyanígy a hadházi részvény takarékpénztár, a nánási 8—9%-re, megjegyezvén, hogy ebben a tőkétörlesztés nem foglaltatik, a bősörményi közszégi takarékpénztár 20 évi tőke és kamat törlesztésű fél évi 5% fizetést követel. Nem bocsátkozhatom most annak fejtegetésébe, hogy az ily kölcsönök mennyire sujtják a kis gazdát, a ki a tul magas kamaton kívül még bizonyos illetéket és magas bekebelzési díjakat is fizet, csak azon állítást akarom igazolni, hogy a kis gazda hitel-igényét a vidéki takarékpénztárak még ily magas kamatláb mellett sem képesek kielégíteni.

A püspök-ladányi takarékpénztár pl. 123,000 ft-ot vagyomból 2020 ft-ot helyez el jelzálogban, a hadházi 209,000 ft-ból 5112 ft, a nánási 558,000 ft-ból 86,000 ft, a szoboszlói hajdumegyei 473,000 ft-ból, 60,000 forintot. Csak a bősörményinél látunk kivételt, mely 674,000 ft-nyi vagyonából 280,000 ft-ot helyez el jelzálogban.

E me rövid adatok is igazolják azon állítást, hogy pénzüzeteteink a mezőgazdasági hitel bajain nem segíthetnek. Mezőgazdaságunk 7—9% kölcsön pénzt, melyhez még tetemes mellék költség járul, el nem bír.

De különben a mezőgazdasági viszonyok természeténél fogva a rövid lejáratú kölcsönök a gazdán nem segítenek, hosszabb lejáratú 30-40 évi törlesztésre szóló kölcsönöket pedig vidéki pénzüzetetek már szervezetüknél fogva sem nyújthatnának.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Hamburg és az északi tenger.*)

Északi Tenger Okt. 3.

— Utikép. —

ifj. Balogh Ferencztől.

Ég és víz közötti levegő, egy hatalmas s a legnagyobb urali kényelemmel berendezett hajó, a Weimarnak szalonjában írom e soraimat. A végtelen víztükör látása elében varázsolja Magyarországot óceánjára, a pusztá Hortobágyot, melyen nem régen gőzszárnyakon repültem át: s most az ingadozó hajón, a szél és hullámok zúgásában az otthoniakról gondolkozom.

Tegnap délelőtt kollegámmal nagy ismerkedési sétát tettünk Hamburgban. Oriási kereskedő város, melynek roppant forgalmát szárazföld és tenger táplálják. De az általános benyomás, melyet e Budapestnél nagyobb város reám tett, nem kedvező. Néhány szebb pontját leszámítva, rendezetlen piszkos város, mely többnyire ódon, izléstelen házaival, girbe gurba, szemetes utózáival éppen nem büvöli el az idegent. A benne és

* Ez utikép írója ifj. Balogh Ferencz, Balogh Ferencz kollégiumi tanár fia, ki múlt évben itt Debreczenben elvégezvén a teológiát, sőt ösztöndíjjal Edinburghba küldetett, hol atyja 26 évvel ezelőtt volt, hogy az ottani ref. szabad egyház teológiai intézetében tanulást folytathassa. Midőn az ügy írója, mint a megírt dolog érdekességénél fogva figyelemre méltó doozatra felhívjuk olvasóink figyelmét, egyszerűsített jelezzük, hogy ifj. Balogh Ferencz edinburghi tartózkodásáról s meggyűléseiről is fog tárczaszerű közleményeket írni lapunk számára.

felette szünetlen borongó füst és ködfelhő meg levegőjét teszi visszataszítóvá. De vannak tagadhatlanul szép pontjai, melyek feledtetik a többinek rossz hatását. Magnézium az impozáns b ő r z e é p ű l e t e t, mely már kívül ről gyaníttatja az itt forrongó kereskedői ozentromot. A hatalmas b ő r z e t e r m e t 100 márványoszlop támogatja, melyek számozva vannak s Hamburg 100 legrégibb és legelő kelőbb kereskedő ezéjeinek nevét hordozzák.

— Megbámultam Hamburg legremekb al kotását a gyönyörű protestáns katedrálét a M i k l ó s t e m p l o m o t (Nicolaikirche). Oriási tornya 147 méter magas, talemelkedik paloták, tornyokon, mindenben, díszítése igazán elragadó. apró tornyocskák, kiugró erkélykék, kis kápolnaszerű behajló boltzatok borítják, egy tenyérnyi hely sinos rajta ezíratat nélkül hagyva. A templom fala szobrokkal és szoborcsoportokkal van díszítve. A templom teteje husz kisebb nagyobb tornyot nyújt magasba. „No, — mondottuk a kollegámmal — ebben a templomban szivesen el-közpaposkodnánk!”

Kisétáltam ezután a világhírű A l s t e r partjára. A Binnen Alster, egy hatalmas négy szög alakú vízmedence osinos kikötőkkel, három partján a városnak legegészségs utczái és sétányai övezik. Déli oldalról nyulik egy utoza, az Alster Arkáden, melynek jobb oldalát egyetlen fedett folyosó képezi, melyet 35 izmos oszlop emel. Ezen Arkádok alatt vonulnak végig a dugszagdag, vakító fényű boltkirakatok. Ugyanezen oldalon van az Alster Pavillon, egy remek kis faépület kávé és sörházzal. Czölöpkre építve, benyulik a vízbe. Itt egy pohár sör mellett gyönyörkűtünk a valóban elragadó panorámában.

Előttünk terült az Alster. gyönyörű, habokkal fodrozott víz rónájával, számtalan gőzhajó futkosott rajta, fűtytyengatve, vékony füstszalagokat eresztgetve, a kép regényességét nagyon emelték a hatny csoportok, melyek mint vitorlás hajósokkák siklottak a part mentében. Ily szép tájat még eddig nem láttam.

Az Alster keleti oldalán a Gurtrud-Kirchhof nevű téren, egy kert közepén áll az u. n. „K u g e l - D e n k m a l”, egy szép kö obelisz, tömördek kisebb-nagyobb ágyugolyóval díszítve, a melyeket 1813-ban szedtek össze Hamburg térein a francia bombázás után.

Az északioldali oldalon gyönyörű parkok, sétányok húzódnak végig. Ezeknek közepén kis magaslaton emelkedik egy remekszép, renaissance-stílusú épület, a Kunst-Halle, mely a szobor és képgyűjteményt foglalja magában. Innen átmentünk a hatalmas Lombard-brückén, mely a két Alstert összekötő csatornát hídja keresztül. Nem annyira díszes és hosszú, mint inkább rendkívül széles híd, 35 méter széles. Van rajta gyalogjárda, kocsiut, lóvaspálya és a nagy vasutak kettős vágányu utja. Innen nyílik bájos kilátás a két Alsterre; lábunk alatt kezdődik az Aussen-Alster, mely az előbbinél négyszeres nagyobb, a partját szélglyző palotasorok és ligetek már jó távol látszanak. A Lombard-brückének folytatását képezi a szárazon egy tágas, fasorokkal beár nyazott sugárut, az Esplanaden. Ennek az elején van egy művészi kivitelű, megható szoborcsoportozat, az u. n. K r i e g e r - D e n k m a l, melyet a hamburgi polgárok emeltek azon hamburgi fiuk emlékeztetére, a kik a francia forradalom és a 70/71-iki fran-

„Polgári és katonai becsület” — hangzatos czimrel több lap közölte azt a hirt, hogy egy törvényszéki bíróval, az igazságügyminiszter rosszaságát tudatta, amiért ez egy párbajügyben az ő elnöksége alatt tartott főtárgyalás tolyamán úgy nyilatkozott, hogy a polgári és katonai becsület közt nincs különbség. Ez a hir nem felel meg a valóságnak. Az igazságügyi miniszterium — mint illetékes helyről értesülünk — a nevezett bíróval szemben sem rosszasalást, sem megrovást nem fejezt ki; hanem főfelügyeleti jogából kifolyólag felhívott az elnök, hogy a nevezett bírót figyelmeztesse azokra a határookra, melyeket a főtárgyalás vezetésénél a bírói és elnöki tiszt minden körülmények közt megóvándó tekintélye és pártatlansága érdekében meg kell tartani. E figyelmeztetésre nem az adott okot, hogy a nevezett bíró azt mondá, hogy a katonai és a polgári egyének becsülete közt nincs különbség, mert ez az állítás helyes, hanem arra lön figyelmeztetve, hogy a főtárgyalási elnöknek nem tartozik hatáskörébe a főtárgyalás vezetésében összpontosuló feladatán tul terjeszkedve általános fejtegetésekbe bocsátkozni és a tanuk gyanánt kihallgatott egyénekhez a büntetőtörvénykönyvbe ütköző eljárásuk tekintetében, nem indokolt figyelmeztetéseket és intéseket intézni, vagy velök nyilvánított nézetek felett vitába bocsátkozni.

Az állami alkalmazottak javadalmaszásának új szabályozására vonatkozó törvényjavaslatot a pénzügyminiszter, mint értesülünk, legközelebb, mindenesetre még a delegációknak egybeülése előtt, le fogja tenni a képviselőház asztalára. A törvényjavaslat előkészítő pénzügyi bizottsági tárgyalása azonban csak a delegációk ülészekának befejezése után fog megtörténhetni.

M o r z s á k.

— A politikai életből. —

Debreczen, okt. 15.

Hoek János kezd már nemcsak magának, de a kabátjának is reklámot csinálni. Szegény kabát, ha tudta volna, hogy ő még egykor interpellációba került, azt hiszem rég szétszakadt volna viselője könyökén egy-egy triplabuzeró kivágása közben.

Mert a képviselő ur szemelelves tekéző. Lehet, hogy álmlában látott maga felett lebegni egy hatalmas dáktót, s azért interpellált, mert azt hitte, hogy ébren látta valamelyik András kezében.

Különb sokan irigyelik a képviselő ur dolgát, hic és hoc. Hogyne, mikor valaki

cia német háboru nagy csatáiban elesetek Három haldoktó hős van előttünk; egyik lován ül még, kardját lecsungszti erőtlen karjával; a másik már földre rogyott, de puskáját meg előre nyújtja; a harmadik e zászlótartó, a ki merevülő karjával magasra emeli a zászlórúd roncsolt darabját. Felettük egy angyal áll, ki egyik kezével babérkoszorut, másikkal palmaágat nyújt nekik. A szobor alatt ez egyszerű, de megindító felírás: „Vitéz fainak a hálás szülőváros”. Az egész csoport oly remek kidolgozásu, annyi természetesség és érzelem ömlik át rajta, hogy szívemből megkönyeztem azon sok száz ifju katonát, a kiknek nevei négy nagy ércztáblában vannak vésvé a szobortalpatzat falain. A Krieger-Denkmalról az oszlop-utczán, a Colonnádonkton átmenve, visszaértünk az Alster-Pavillonhoz s bevégeztük Hamburg megtekintését.

A tegnap délután tömördek ezaiad. gálásban és kínzó aggodalmakban telt el. Hosszas keresés után megtaláltuk a kikötők rengetegében azon „shed“-et, a melytől a mi hajónk elindulandó volt. Itt bejártunk egy csomó hivatalnokot, mig biztosan megtudtuk, hogy mikor indul a hajó. Már azt hittük, hogy rendben vagyunk, midőn egy hivatalnok kéri gyűnjüket, megnézi s kijelenti, hogy hiányzik róla a vizsgáló orvos aláírása, vizsgáltassunk meg magunkat. Amde már ekkor elmult a vizsgálati óra, az orvos eltávozott s mi három napig itt cseppenünk Hamburgba. Nosza rajta, kocsi fogadunk, a doktor lakására hajtattunk s előadjuk ügyünket. Hosszas keresés után aláírta gyűnjüket (minden vizsgálat nélkül) s mi valahára rendbe jöttünk. De elmaradt a Horni kirándulás, a

martírrá, a rendőrség brutalitásának áldozatává lehet, anélkül, hogy kabátjáról egy gomb leszakadna. A haza száláról nem is szólva, mely lehető legtávolabb állt a meggörbüléstől.

A legutóbbi porforce tüntetések alatt küldött egy hivatalos titok is. Az egyik elfogott egyetemistát, akiről időközben kiderült, hogy a Magyar Hírlap szerkesztőségébe szolgált, kiválta, hogy őt a szerkesztőségben fotográfia készítésére használták. Kvalifikáltak amatőrfotográfus, s ő készítette azokat a képeket a „nagyágos urak”ról, a miket az újságban ki is adták.

Hát ő volt a Baross kéme!
Cattulo Mendest is megintewolvta a nevezett lap egy párisi tudósítója (valjon nem lakik-e az Budapestben?) s a pikáns rajok kedves szerzője, a tudósító előtt (egy írják, tehát el kell hinnünk) kijelentette, hogy tőrvöl heggyre ismeri a Magyar Hírlap dolgát, s legközelebb ő is elfjön Pestre s a szabad irodalom nevében interpellálni fog a szörnyű jogtalanságokért, miket kedves újságjával elkövetnek.

Mert, hogy az az ő leibzsurnálja. Mikor a tudósító belépett hozzá, akkor is azt betűzte szótárral a kezében.

Szegény Ugron Gábor! Igazán komikus h lyzethe jutott. A függetlenségi pártból csak azért lépett ki, hogy a delegációba bejusson, s ime az eredmény: ide be nem jutott, onnan pedig végleg kiesett.

Nincs egyéb hátra mint valamelyik barsónyszékre bejutni. Talán azért hívatkozott már tegnapi beszédében Szapáryval szemben a collegialitásra.

Ha azután ez se sikerül, akkor nincs az az Uzsellác aki segíteni tudna a baján.

Az ellenzéki lapok argumentumot kezdtek kovácsolni Szilágyi ellen, ráfogva azt hogy megrótt egy törvényes bírót amiért az kijelentette, hogy polgári és katonai becsület közt nincs különbség. Pedig hát ugy áll a dolog, hogy a bíró azért kapott figyelemztetést, hogy a tanokkal nézeteik fölött vitába, általános fejtegetésekbe bocsátkozott.

Ugy látszik ők nem tudnak egy különbséget, azt, hogy mi a megírni való dolog s mi a nem megírni való.

Apponyi nyíltan kijelentette Medgyesfalván, hogy pártját regenerálni fogja. Azt a híres pártot, melyről mindég mint valami törhetlen sziklafalról szeretett beszélni! S azzal a párttal szemben regenerálja magát, a szabadelpvűpárttal szemben, melynek legközelebbi szétbomlásáról anynyi-zor beszélt szép hegedűszóban.

Különben azt hisszük, hogy mint „nemzeti szabadelpvűpárt” sem fog sokkal többet nyomni a latban, mint eddig nyomott, még az Ugron „közösügyes negyvennyolcas” pártjával együtt sem.

Hába kendőzik magukat a legfinomabb „bécsi rongy”-gal — a nagy közönség jól ismeri a szép maszkokat, s nem igen fog nekik fizetni mandátumos vacsorákat.

Julius.

Külföld.

A béke. A „Daily Telegraph” római levelezője beszélgetést folytatott Giersszel, aki így nyilatkozott előtte: Mindig azon voltam, hogy a békét Európában fentartsam. A császár beszéd e szótól, hogy „háború”. Egy zászlóaljtal sem tesznek át más helyre táma-

Raubes Haus megtekintése Igazán nagyon sajnálom, de ebben az izgatott hangulatban nem merem oly nagy utra indulni (Jóvona ton egy óra). Talán lesz még alkalom meg láthatni.

Most tehát végre hajón ülök, s minden esavirfordulással közelebb érek Edinburghoz. Az Isten gondviselése megőrizt eddig, bizom benne, hogy ezután is vigyázni fog reám. Immár tegnap éjféltől, tehát 21 órája utazom tengeren és hála Istennek, az annyira rettegett tengeri betegség nem fogott el, még csak rosszul sem érzem magamat. Pompásul reggeliztem, ebédeltem, felmelegyek gyakran a fedélzetre, megbámulni a tenger nagyszerű fen ségét.

Itt a hajón már Anglia uralkodik, a hajó egy angol tászlát. Két utitársamon kívül senki sem tud németül. Angolul kellene hát beszélgetni, de sehogysam akar menni. A beszédet meg pláne nem értem. Utitársaim sokat mulatnak azon, hogy evéskor az ételek neveit szótárból keresem ki s úgy rendelék angolul, mint egy lord.

Drága volt a hajójegy 51 márka, sajnál tuk érte azt a sok pénzt, de meg kell adni, hogy nagyszerű kocsit kapunk. Eddigél nem tudtam még a menü-t végig enni.

Alig várom már, hogy megérkezsem Edinburgba s elrendezkedjem. Az izgalmas fázisú utazást, a rideg szállodai s vendégloji életet is meguntam már, vágyakozom csendes tanya után. Hazulról is annyira szeretnék már hirt hallani.

Most már megyek feküdni hullámoktól ringatott ágyamba. Jó éjszakát mindnyájunknak.

dási ezébből, hanem csak azért, hogy az állam minden percében képes legyen minden támadást visszaverni. A kronstadt ünnepekről sokat beszéltek. Gervais tengerenagy nem szerethetett más benyomást, mint azt, hogy Oroszország Franciaországot nem fogja meg gondolatlan eszelekedetre csábítani. Mindkét kormány, a császár és Carnot meg vannak győződve, hogy mindkét állam lakosságának többsége a háboru ellen van.

A monzsi találkozás a Giers orosz külügyminisztert, ki Rudni miniszterelnökkel és Vlangali orosz nagykövettel érkezett meg a királyi kastélyba, Umberto király azonnal fogadta és hosszabb ideig beszélgetett vele. A kihallgatás után dejeuner volt ő felségeknél. A monzai találkozás nagy figyelmet kelt Berlinben. Kétségtelennek tartják általában, hogy Oroszország részéről történt a tekintetben a kezdeményező lépés. Azt a római jelentést, hogy a két államférfi csak gazdaság politikai kérdésekkel foglalkozott, nem hiszik el a berlini beavatottak s azt kérdik, hogy miért hívták akkor a bécsi és párisi olasz nagyköveteket is a konferenciákra. A National Zeitung leletségeinek tartja hogy a találkozással az Oroszország és a szövetséges három közt fennálló viszonyt akarják tisztázni. A Voss. Zeitung pedig így ír: Oroszország ismét el akarja Itáliával azt a jótétot, melyet annak idején Törökországgal sikeresen játszott fel s Olaszországot is mindenképpen el akarja szakítani a szövetséges államoktól.

Egy tál lencséért.

— Hosszu napi történet. —

Nem mondja ugyan a biblia, de föl lehet tenni, hogy Ezsaut a „hosszu napon” hozta kísértetbe az a bizonyos tál lencse, ami neki olyan sok pénzbe került.

Ugy kell lenni, hogy Jákób, aki jóval számítób, üzletiesebb szellemű férfi volt bátyjánál: spekulált arra, hogy Ezsau, aki egy robosztus, nagy étvágyu vadász volt, nem állja ki reggeltől estig a hosszú napi koplalást, megszegi a bűjtöt, ha csábit az alkalom. Nem számított rosszul. Ezsau el volt ugyan szánva rá, hogy végig bűjtöl az egész hosszú napot, de már a villásreggeli idején a megszokott báránypörkölt után hangosan kiabált vallástalan gyomor.

Ezsau azonban fel se ment az ő korabeli „kispipá”-nak, ahol máskor a sarokasztal nál délelőtti törzsvendég volt. Vitézül legyőzte étvágyának első, követelő rohamát.

Délfelék már kéket zöldet kezdett látni. Ezsau erre Jákóbhoz szaladt, aki, mint kiválóan Istenfélő férfi, megfektette vágyait s lemondásteljesen türte az elégtelen gyomor szemrehányásait. Sőt, — hogy nagyobb legyen a kísértés — odakészítette asztalára azt a tál hideg lencsét (fűstölt hus aulággal), amit majd csak csillag feljöttkor szabad lesz megeenni.

Hogy mi történt mikor Ezsau a tálat megpillantá: azt mindenki tudja.

Hanem a hosszú napi lencse nem hozott áldást sem Jákób, sem Ezsaura. Rossz gseft volt mind a ketjükre.

Hanem azért ma is megesik, hogy egyik-másik jelenkori Ezsau, akikre a bibliai ősvétvágya egész csoribatlan mivoltjában szállott örökségkép: a hosszú nappól rövidet csinál.

Egy ilyen megtántorodott Ezsau oldal gott be hetfőn az egyik vendéglobé. Azt hitte senki sem látta... nem is látta csak egy öreg ember, aki távolról követte a fiatalt.

Ezsau bevette magát a legsötétebb sarokba, mint a féle nem tisztalekiismeretű, büntudatos firma s ott látott hozzá a borjú pörköltöz. Még kész sem volt a porciójával nyílt az ajtó s belépett az öreg ur, akit, úgy látszik érdekelt Ezsau ur dolga, mert egyenesen hozzá ment.

Ezsau kezéből kiesett a villa, a nyeldek lőjében megakadt a „dagadó”. Szörnyen kellemetlenül volt meglepetve.

Az öreg ur csak ennyit mondott: — Azért jöttem be, hogy jó étvágyat kívánjak. Csak azt az egyet sajnálom, hogy itt olyan jól tetszik most lakni, hogy nem lehet szerencsénk ünt — vacsorakor vendégül üdvözölni.

Ugy volt biz' ez mondva, hogy nem lehetett meg nem érteni. A fiatal ember fillig vörös lett, himezett-hámozott, míg az öreg ur sarkon fordult s ott hagyta a szerencsétlen Ezsaut, a ki meg van most rémülve, hogy még majd egy menyasszonyba kerül a megevett, tilos kis pörkölt.

Mert az öreg ur a menyasszony a pja, nem érti a tréfát. Azt mondja, hogy a ki hitében nem állhatatos, az másképen sem megbízható. A szigorú öreget egy siró menyasszony engesztelt... A borjúpörköltes Ezsau pedig drukkolva lesi, hogy mi lesz a vége a szerencsétlen evési esetnek.

Értekezlet a p-ladány-b-ujvárosi vasút ügyében.

Nádudvar, 1891. okt. 14.

Nádudvar nagyközsége ma népes értekezletet tartott a P-Ladánytól Nádudvaron keresztül B-Ujvárosig vezetendő helyi érdekű vasút ügyében. Jelen volt a vasút engedélyese, dr. Molnár Jenő pesti ügyvéd, a közbirtokosok nagyobb része személyesen, vagy

meghatalmazottaik által, valamint az egész előjáróság.

Osváth Ferenc ügyvéd, az értekezlet összehívója, üsmertette a vasút szükségességét és annak különösen mezőgazdaságunka nézve nézve kétségtelen nagy előnyeit. Elmondotta, hogy az Union-bank már 1861-ben tervezett egy vasutat P-Ladánytól Nádudvaron keresztül a borsodmegyei Sz-István községig, mi által ez a vidék Miskolcra is egyenes összeköttetésbe jutott volna. A bank 10 évig nem adta fel ezt a tervet, de az érdekeltek közönye miatt akkor meg nem valósulhatott.

Most itt van az alkalom, hogy az elődök nagy mulasztását helyrepoljuk.

Előterjesztette továbbá a vasut irányát és állomásait. A 37 km. hosszú I. rendűnek tervezett helyi érdekű vasut a m. államvasutak p-ladányi állomásából ágazna ki s Nádudvar község, Angyalháza szoboszlói, Kőselyszeg és Elep debreczeni puszták érintésével a debreczeni-abonyi vasúthoz csatlakoznék Balmaz-Ujvárosnál.

Állomások lennének Ladány és Nádudvar között Nagy Dezsőné tanyája mellett Nádudvaron a Lukács Dezső háza mellett Szoboszló felé, a Kőselyszegben Horváth Tamás tanyájánál és a Pipa gödrök környékén Elep tulsó végén.

Az építési költségeket kilométerenként 250000 frtra vannak előirányozva; a 900000 frtot tévő beszerzési árból az érdekeltség által törzsrészesvények címén mintegy 300,000 frt, volna fedezendő.

Számokkal mutatta ki az előadó, mennyire emelné ez a vasut az érintett birtokok jóvedelmességét és értékét, Különösen a Kőselyszegben és az Elepen, ahonnan most egy méter mássa buza elszállítása a legközelebbi vasuti állomásig 30—35—40 krba kerül, míg e vasut elszállítaná Debreczenig vagy Ladányig 5 krért, így minden m. mássán 30—35 kr. haszna lenne a gazdáknak, ami egy 100 holdas birtoknál már igen tetemes hasznozar rug.

Az értekezlet egyhangulag kimondotta Nádudvarra nézve a vasutnak szükségességét és egy bizottságot alakított, mely megállapítsa, hogy a 9000 lakos al és 37000 kath. hold határral bíró Nádudvar a birtok érték arányában mily összeggel járuljon a vasut kiépítéséhez.

E bizottság tagjai Nábráczky István főszolgabíró elnökléte alatt Ludman Lajos, Lukács Dezső, Fischbein Ignác, Forrai Henrik, Veres Géza ref. lelkes, Dobó Lajos r. kath. lelkes, Molnár Gábor, Demjén Lajos, Demjén Gábor, Mészáros Gábor, Fejér József, főbíró, Pap Sándor főjegyző, Acs Nagy Sándor II. jegyző, Bökönyi Imre, városi pénztárnok, Lázár Gyula ref. tanító, dr. Irinyi István depr. ügyvéd mint néh. Gerzon Ödön hagyatéka képviselője, Osváth Ferenc maga és képviseljei nevében. Az itt elősoroltak az értekezleten mindnyájan jelen voltak.

A vasut létesülése iránt szép reményekkel töltötte el közönséget az előző estén Rásó Gyula alispánal együtt köztünk időző Dégentel József gróf főispán meleg érdeklődése ügyünk iránt és azon nyilatkozata, melylyel kilátásba helyezte, hogy Nádudvar községe is, miként a hajduvárosok, vasuti cselokra megkaphatják 10 évre közmunkaadóját.

Legközelebb Debreczenben lesz ezen ügyben szélesebb körű értekezlet, melyre Debreczen városa is mint közvetlenül érdekelt meghívatik. Reményeljük, hogy ugy Debreczen város közönsége, mint az elepi és kőselyszegi birtokosok kellő támogatásban részesítik ezen új vasutat.

Nádudvari.

Vadász-pech.

(Panasz-féle.)

Egyik vidéki lapban egyszer egy ilyen tudósítást olvastunk:

„Nagy vadászat tartott itt és itt, esett ennyi fázcán, löttek ennyi és ennyi nyulat, meg egy — törvényeséki bíró.”

Es csakugyan, az a törvényeséki bíró majdnem belehalt azokba a sörétekbe, mit egy koczavadás a czombjaiba bocsátott.

Mi nálunk is nem régebben fel lehetett volna használni ezt az ujdonságot azzal, hogy löttek ennyi és ennyi nyulat, meg egy — gazdasági tanárt.

Csakhogy az, a ki meglötte, felfogadta magában, hogy soha többé nem vadászik, mert a ki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul.

Es állja is a fogadását. Debreczenben most esett meg rövid idő alatt a harmadik eset, midőn a vadász urak embereket löttek, s ez utóbbi különösen tragikus, mert az áldozat életéhez kevés a remény, másodsor pedig a tettes kétségbeesése nagy, mivel a sebesült nemcsak új barátja, de rokona is. Sőt tudomásunk szerint még hozzá az embert löt egyén gya korlott vadász is, és mégis megesett a szerencsétlenség, hát még a koczavadások között hogylene esné meg.

Hiszzen a vadász-bravourjairól ismert Forgách grófiál is megesett az, hogy meglötte a legkedvesebb jó barátját vadkan-vadászaton, de annak tisztán a meglött volt az oka, a ki oda ment, a hova nem lett volna szabad.

Csakogy megesik ez anélkül is, s mi következik ebből?

Az következnék, a mit a fentebb említett vadász tett, t. i. a ki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul.

De valójában nem az következik, hanem az hogy sokan inkább lemondanak a vadászatról s inkább abban hagyják a sportot, mert söréteket kapni az embernek a bőrébe, csöppet sem kellemes mulatság.

Szinte jó lenne, ha a vadászatot — kvalifikációhoz kötnék és csak az kapna vadászati engedélyt, a ki letette a vizsgát.

Különben a nagyerdei nyulak hátfeliratot készülnék intenzi a vadászurakhoz, hogy így visszavonulásra kényszerítették a jó vadászokat is a „turfi”-ról, mert most már ők vigan dudálnak és bántódás nélkül szaporodnak.

Annyira mennek a félelemtől, hogy ha a vadász nyulat hoz haza, az ember önkéntelenül azt kérdi:

— Hegy két a nyul a piacon? Annyi azonban bizonyos, hogy ha én vadászni találok és koczavadászal kerülök össze: mielőtt meglőné, kapom a szimpla puskámat és — ráduplálok.

(L.)

Napi hírek, Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az ígató, kiadó hivatal és az irattár a felének felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6 óráig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órák a „Margit fürdő” nagyeremben.

— A legtöbb adót fizető bizottsági tagok névsora az 1892 dik évrá 15 napi közszemlére volt kitéve a városi kiadó hivatalban. A névsor ellen ezen idő alatt sem felszólalás sem felebbzés nem nyújtatott be.

— A játékon nyögylet ősi segélygyűjtésének foganatosítására, a város főbb utcaíj szerint következő választmányi tagok kéreték fel, illetve küldettek ki: Piacz, Kis- és Nagyvárad utca: Tóth Béláné és Berger Jenőné; Varga, Telesi és Szentanna utca: Dr. Legányi Gyuláné és Szabó Kálmáné; Czegléd, Battyány Burgundia, Kandia utca: Kapros Gáborné és Szabó Mihályné; Miklós és Kádás utca: Riesz Lipótné és Szallár Ferenczné; Széchenyi Kis- és Nagyuj utca: Mayer Emilné és Feischl Karolyné; Hatvan, Kis és Nagymester utca: Molnár, Janka s Benyáts Emilné; Nagy Csapó, Kis Csapó és Vár utca: Krouauer Gyuláné s Kapros Gáborné, Péterfia, Darabos, Fűvészkert és Kispéterfia utca: Tikosa Istváné és Füleky Pálné urnők. Ezuttal is tudomására hoztuk a nagy közönségnek, hogy a nyögylet nemcsak pénzbeli de minden élelem, vagy ruházat féle adományt is halás kocszónnal fogad. A gyűjtés már kezdetét vette.

— Bál az iskola érdekében. A bejettőszt. mártóni ev. ref. egyház szép ujiskolát s tnnitói lakot építtetett, mely a napokban készült el. Az új iskola tágas szép termében vasárnap igen jól sikerült bált rendeztek. A tiszta jövedelemből tanszereket be. Hasonló czélebből még egy bált foguak rendezni rövid idő alatt, melyre a vidékről sokan lssznek hivatalosak.

— Utcázi iskolák átalakítása. A városi tanács mai ülésében elrendelte a kisczegléd-, dedő- és kiscsapóutcaíj ref. elemi iskolák átalakítását és kibővítését arra a rövid időre is ideiglenesen, amíg ezek helyébe a város új czélszerű tantermekek fog építtetni már a közel jövőben.

— Eltörté lábát. Tegnap este a rendőröknek feltűnt, hogy a nagytemplomtól kiindulva az I. számú bérkocsis kegyetlenül ütötte a lovat. Bajt sejtettek s e miatt utána szaladtak. A városház előtt a kocsis leesett a bakról és eltört a bal lábát és teste más helyén is zuzódást szenvedett. Kitiűnt, hogy a kocsis, a kit Csatári Bálintnak hívnak, tök részeg volt s ez okozta szerencsétlenségét. Eltört lábával beszállították a kózkórházba.

— A kultúra ünnepe. Lélekemelő ünnepek voltak tanu a hosszú pályai a kölföld hó 11 ikén. E napon adta át gróf Csékonics Endre a hosszú pályai róm. kath. hitközségnek az általa a piacztéren majdnem ujjonnan építtetett díszes iskolát. A jólelkű gróf látván a szegény hitközség rozogant, de különben is egészségtelen s kicsiny beltelekkel bíró iskoláját: a regálé megszűntével az ugynevezett „nagy kocszmát” 3500 frtért megvásárolván, azt tetemes költséggel iskolai helyiséggé alakította át. — Az új iskola két hold belterülettel bír s minden követelménynek megfelel.

— Feloszlott közbirtokosság. A nádudvari közbirtokosság — mint lapunkat onnan értesítik — tegnap d. e. 11 órák tartott közgyűlésében mint testület feloszlott, miután a regálét az állam megváltotta és ez által a közbirtokosságot illető közterhek — minők ármentesítés, utak, hidak, gátak fenntartása — viselésének az alapja megszűnt. — A regálé váltáság már előbb felosztott a közbirtokosok között; az eladott egyéb jövedelmekből és ingatlanokból felosztásra vált

még 26893 ft tása és az új volt választók pes közbirtok nác elnöknek jegyzőnek el évi buzgó mű jezte ki közsz

— Igaz ügyminiszter rásbírósági járásbírósgá p-ladányi járményi járásbí

— Szeré hurrunkra ve tenyálásának szerencsétlen a tengeriben a fegyver el fut érte. Pá emberektől a vadászoknak a jele, hogy óvatosság m lenség.

— A k örségnek, a fér a fejébe, soha sem sz igénybe kell Tegnap is talmu fogl büntette.

— Nag ban „nagyta hogy megltis még csak l tek ki a na egyént tolar takarítás r

— A szony eljats el. Hónapok temetőben, — karári m mely hajdan a szép aszso tott, bár jól folyton busu ugyanabban mut, ő is f sem kell tal Mariskáé vo egy jó bará végzetes utj

— Kat az igaz, hog kosárkával osztogatták szeretőül a nagyon jól szive és mit tehát belesz kacsné tudv tekintetében a civilisták egy legényt esetére.

Ugy in egyik az ész Azonban a meg pedig érintkezésbe a civil vis érintkezésbe rémitő patá nektől szárn nem tudott mint hogy pítányt, a dett hadfitt.

— Hogy „Jelen volna meg ahhoz a ka A kaj dani, mint A ka most már e losan be eregetett u erre egyet kacsné felé teszi, hogy

— A közt vámm völeg a kü készült, k rendezve, pez. E czé ősszegel já azon kiköt delem, s a nába meggy delemügyi leiratot u

— Miután a Tisza hid szült, s ig sokára át közönségét szóban for adatni, az füred poro d és be l köztorgalo a közterhe forgó hid kívánok, k kedést

— A járásága t október 2

— A beszéd nagyon kimerített, mondá a szomorú Róza néni, a szegény asszony feje alatt a párnákat megigazítva, milyen hidegek a kezeid, láz borzongat. Majd jó meleg teát készíték, jól betakarogattak, kiizzadod magad, aztán megint jó lesz minden, csak ne hagyd el magad.

Marceline szomorúan rázta a fejét. A szegény bizony beteg, nagyon beteg volt már.

A szörnyű erős láz, mely egész éjjel átgyűrte átesapott másnap későbbre jutott magába. Esmélete elhagyta és föl-föriadásaiban érthetetlen szavakat kiáltott.

Másnap visszaérkezett az öreg Tarjáni a megye székhelyéről. Ideges, nagyon zombes volt. Ott benn nagyon felizgatták a közigazgatási reformmal. Ő, a puritán ember, gyűlölt minden újítást. Ha keresztül viszik ezt az új törvényt ugyan hová dugja be az ember a szegény rokonokat, mikor eddigél a megyeház olyan menedékház forma is volt, mondogatá magában a vén szorgos, kibén soha sem apadt el a vagyonyjuttés ereje.

Meg jobban felbőszült, midőn Róza huga közlé vele a szerencsétlen Marceline vissza-tért a szülei hához, de menten máshangba csapott át a lázban küzdő leánya láttára.

Majdnem kővé dermedt, soká szőhoz sem jutott, mialatt a mult megrökönyítő árnyai tűnédek fel előtte.

Harmecz évvel ezelőtt és ezen a helyen állt az az ágy, melyben akkor neje, a fiatal szőke asszony, a ki valóságos virágházi palánta volt, annyi méltatlansága után elszenderült a jobblétre.

Tarjáni szikár alakja hirtelenül összetört, kétszeresen érezte most a nagy fájdalom súlyát annál az ágynál, melyben most leánya vivódott; oda borult föléje s fűldöklő zokogás között csókoltá annak izzó homlokát, rémesen elváltozott, beesett arczát.

Sürgönyözöttek azonnal Budapestre orvosért, a leghíresebb professzorért, nem bánom kerüljön akár mibe, de ennek a gyermeknek nem szabad meghalni, dadogta remegő ajkkal mely megrendülésében.

Meg is jött még az nap Budapestről az orvos, de Marceline állapotát már nagyon aggasztónak találta. A nagy lelkirázkódattás, a fűrdalmas utazás, a fagyasztó hidegben való gyaloglás elkoptatta végleg a lelette törékeny szervezetet.

Az idős Romhányiné nagy megriadásban mindenféle sürgönyöztetett fia után, de a véletlen úgy akarta, hogy ut közbe, a reménység lelkes szárnyalása közepén egy telegramm se kerüljön annak a kezébe.

Az elhaló nap utolsó sugara belopódzott a csendes szobába és rezgő fényt vetett a szőke fejcskőre, mely az ágy fehérrözetében fektött. Szegény Marceline az egy pár nap alatt a betegség szörnyű pusztítást vitt véghez. Egészen összeaszott, csak iszonyú lázas fényben égő szemei árulják el, hogy még él. Tikkadt ajkai szárazan felpattantak, feje lángolt, torka kiszáradt, egész teste izzó parázs volt. A szörnyen pusztító hagymáz elérte tetőpontját s az orvos úgy találta, hogy a szegény beteg nem fogja tovább kibírni.

A szoba vén butorai hangosan recsegtek Róza néni szörnyű rázkódásában már a hallá suhanását hallotta.

Romhányinéval egyetemben ott virasztottak folytonosan a drága beteg mellett s mindkettő jők kebeléből váltakozva törték elő a megrendítő fájdalom mély sóhajtásai.

Oh! meg fog halni, zokogá Róza tante, elveszítjük. Hát hol a nemzis, örök igazság keze? Hát meg érdemelte ez a jó, ez a nemes leány ezt a kegyetlen sorsot? Nem! nem. Es az a férfi, a ki szivtelenségével előidézte e nő vesztét, tovább fog élni a világ becsületével, tisztelétével körülövezve. Minő iszonyú igazságtalansága a kegyetlen végzetnek. Oh! de minden bűn magában rejti a megtorló bünhődést s nem lehet, hogy az ember valaha is boldog lehessen életében. Mit tezz ezzel a szegény gyermekkel! Végtere is reá, a tönkretett asszonyra a meghalás megdicsőülés, az életben a határtalan mély csalódás után ugy sem találma vigaszt, de mi, kik elaggódtunk, kik szivesen lehelünk belé önéleterünket, a pótolhatlan nagy veszteség szomorúságát örökre fogjuk érezni.

(Folyt. köv.)

Főszerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértési Arnold.

Felelős szerkesztő: Vértési Gyula.

Dr. Kentzler József

dr. Lóri tr. gégeosztályán volt assistens.

Gyermekorvos, torok- és belgyógyász

rendel reggel 8-9, d. u. 2-4-ig.

Lakása a NAGYZEGLÉD utca 2151. s. a. KARDOS LASZLÓ ur üzlete mellett

hosszu uszály. (Sajátságos, hogy a legtöbb szép asszony balkezelvel emeli az uszályát. Ez az új, az őz legkedveltebb öltözékdarabja: a jaquette derék. Ez a ruhadarab hátul teshez áll, elől fűző s nyitott, hol posztó mellvértet látva, hol pedig selyem vagy voile szövetből készült chemisette-eket, blouse-okat. Ez az öltöny igazán nemcsak hogy szép, de egyszerűsége a fűzőket, az egészségtelen fűzőket teljesen nélkülözhetővé teszi, mert a jaquette derakaknál egy általán nem tesz különbséget, vajjon be van-e az illető fűző vagy sem. A legjobb szem sem veszi azt észre, különösen ha hátsó részébe halcsontok varratnak. Már pedig tagadhatlan hogy ezeket a derakakat mindenki fűsz és elegáns öltözet darabnak tartja. Ily divat-öltönyök szolgálhatnak leginkább annak bebizonyítására, hogy a nők épp oly szépen, izléssesen kecsesen néznek ki fűző nélkül is.

x Egy kitűnően éneklő kanári madár jutányos áron eladó. Hol? Megtudható a kiadóhivatalban.

Irodalom és művészet.

Szabó Endre ismert nevű költő előfizetési felhívást adott ki „Dalok” cím alatt megjelenendő költeménykötetéről. A közönséghez intézett felhívásában találgat írja újabb irodalmi viszonyainkról: Vezetted észre, nyájas olvasó, hogy a szent berkekbe valami vásári zaj vette be magát, hogy szövetkezetek, mintegy dícsőségi részvénytársaságok alakultak s mintha e szövetkezetek tagjainak sikerét bőszeleg jegyeznék... Én erre a bűzére nem vagyok járatos, ennek pedig az a következménye, hogy az újabb áramlatban szépen magamra maradtam és ha most műveimet összeszedve ki akarom adni, megint csak Te rád szorulok, tisztelt Olvasó, a ki már két ízben olyan jól segítettél; egyszerű, mikor 1876-ban „Költeményeimet”, egyszerű pedig mikor 1879-ben „Újabb költeményeimet” adtam ki. A kötet november közepén fog megjelenni: Előfizetési ára: fűzve: 2 frt, diszesen kötve: 3 frt. Az előfizetések a „Pallas” könyvkiadóhivatalában küldendők.

Munkácsi Mihály rajza az E. M. K. E.-nek. Munkácsy tegnapelőtt Kolozsvárt volt. Délben az E. M. K. E. főtitkari hivatalában átadta az egylet alapító tagsági oklevelének rajzát, melynek elkészítésére fölkerék. A remek koncepciójú képen a magyar nemzeti Geniusz a kelő napsugaraiban előtüntette, Erdély béreze fölött lebeg és kezében tartja a magyar nék ajándékozta egyleti lobogót. Körülötte a nemzetiségek csoportosulnak, a Geniusz fölött ragyogva feltűnő négy betűk: E. M. K. E. nézve. A Geniusz lábainál, róna szélén, fiatal anya tanítja könyvből gyermekeit. A képet sokszorosítani fogják az egylet javára. Munkácsy az E. M. K. E. választmányra, gr. Teleki Domokos alelnök vezetésé alatt, lelkes ovációban részesítette.

Vegyes hírek.

* Vár a mennyasszonykoszorú. Piros meleg vér: a mennyasszony saját meleg vére. Szűlői nem akarták mennyasszonyrubába öltöztetni: Jó, mondta a leány, leszek hát a halál mennyasszonya. Agyonlőtte magát. Kedd este jelentették a nagyváradi resdörögnek ezt a mindennapi esetet. Egy fiatal leány: Létei Eteleka sziven lötte magát és azonnal meghalt. A Kálvira utca 67. szám alatti lakásokon egyedül volt otthon, szülei távoztak hazulról. A leánya akkor elővette vőlegénye arózképt, egyik kezébe azt szoritotta másikkba pedig revolvert fogott. Ha az övé nem lehet, ne legyen senkié. A pisztoly gyorsan végzett. Mire a szobába rohantak: már halva volt az öngyilkos leány.

* Erdőégés. Közárnya krassómegyei község lakossága borzalmassan szép látványban gyönyörködött vasárnap éjszaka. Kigyulladt a közelékvő erdő, mely kinestári tulajdon. Egyetlen csillag sem ragyogott az égen. Széles, komoly éj volt álthatatlan sötétséggel, mikor hatalmas lángoszlop csapott ki az erdő közepéből, biborvörösség öntötte el a tájat s a szél fojtó fűsttel árasztotta el az egész községet. A tűz eloltására kivonult az egész község lakossága, mivel a pusztulás veszélye fenyegette a községet is. Virradatig tartó munka után elfojtották a tüzet, melyet pástor gyerekek könnyelmű játéka okozott.

* Tömeges előléptetés. A magyar államvasutaknál legutóbb közel harminfél száz előléptetés és kinevezés történt. Az eről szóló kimutatást az államvasutak hivatalos lapjának október 9-diki száma közlé. Ott vannak felsorolva az előbbi osztrák magyar államva s utakhoz tartozott hivatalnokok (számszerint körülbelöl ezer) kinevezései és előléptetési is.

* A hírlapirodalom Franciaországban. Párisban magában 1998 lap jelenik meg beleszámítva a számtalan szaklapot is. Politikai lap megjelenik 161, köztük 128 köztársasági. Párison kívül Franciaországban és a gyarmatokban 3180 lapot adnak ki, 1479 politikai és 1701 irodalmi és szaklapot. A másfélezer politikai lap közül 1012 köztársasági. A konzervatív és részben köztársaságellenes lapok összes száma Franciaországban 500.

még 26893 frt. Elhatározottat ennek felosztása és az ügyek lebonyolítása, amelyivel a volt választmány tagjai bizáltak meg, — népes közbirtokossági közgyűlés Fischlein Ignác elnöknek és Osváth Ferencz pénztárnok jegyzőnek előbbinek 10 évi, utóbbinak 25 évi buzgó működésükért jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét.

— Igazságügyi kinevezések. Az igazságügyi miniszter Csaba Antal főlegyházi járásbírói joggyakorlókat a b. bőszi börtényi járásbíróshoz aljegyzővé, Domján Károly p. ledányi járásbírói díjokat a b. bőszi börtényi járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

— Szerencsétlenség a vadászaton című hírrünkre vonatkozólag Pájer Béla úrtól tényállásának helyreigazítását vettük: A szerencsétlenség az Ondódon történt; ugyanis a tengeriben történt megbotlás következtében a fegyver elsült és a lövés az utánuk jövő fiút érte, Pájer Béla különben mint vadászemberekőt hallottuk, egyike a legóvatosabb vadászoknak s ez az egész eset csak annak a jele, hogy vadászatról még a legtúlzottabb óvatosság mellett is történhetik szerencsétlenség.

— A kőser libákkal sok baja van a rendőrségnek, a vágatás bérliójének sehogy sem fér a fejébe, hogy ha valami liba történik, soha sem szabad önhatalmilag járni el, hanem igénybe kell vennie a rendőrség közbejöttét. Tegnap is fordult elő ilyen eset és az önhatalmu foglalásért a bérliót a kapitányság megbüntette.

— Nagy takarítás. A rendőrség a napokban „nagy takarítást” rendezett a városban, hogy megtisztogassa a várost azoktól, kiket még csak 100 évvel ezelőt is seprével vertek ki a nagyerdőre. Eddig több mint 20 egyént toloncoltak el Debreczenből a nagy takarítás révén.

— A szép asszony kanárja. A szép asszony eljátszotta kis játékeit, hamar játszott el. Hónapok óta ott nyugszik a nagyváradi temetőben, itt hagyva emlékeit, udvarlót és — kanári madarát. A csizbe otlott kis kanári, mely hajdan együtt esicsereggett asszonyával, a szép asszony elhunytá óta folyton gunyasztott, bár jól gondját viselték. A kis kanári folyton busult asszonya után és végre tegnap ugyanabban az órában, melyben asszonya kimut, ő is felvette a néhai nevet. Mondanunk sem kell talán, hogy ez a kanári a Lányi Mariskáé volt, ki azt Debreczenben hagyta egy jó barátjánál, midőn Janissal együtt végzetes utjára indult.

— Katona és czibél. A „désza-kontesz” az igaz, hogy csinos volt, de nagyon kis kosárával jelent meg ott, a hol a hűséget osztogatták. Viszont a baka meg nem engedte szeretőül a czibélnek a szakácsnét, mert az nagyon jól tudja, mikor kívánja őt a baka szive és mikor a — gyomra. A honvédbaka tehát beleszeretett a szakácsnéba, de a szakácsné tudván, hogy a hadi ur az állandóság tekintetében nem igen „forsiptmeszig”, még a civilizisták közül is kiválasztott magának egy legényt „előre nem látott fogyatkozás” esetére.

Ugy intézte persze a dolgot, hogy az egyik az északi, a másik a déli sark legyen. Azonban a két „sark” tegnap összetalálkozott, még pedig olyan formán, hogy a honvéd sarka érintkezésbe jött a civzil sulypontjával, míg a civzil visszafordulva, a honvéd hasát hozta érintkezésbe a saját sarkaiával. Lett ebből rémítő patáia, mint midőn Dioméd az istenekől származó Ajaxszal küszködik. A háziur nem tudott másnént véget vetni a harcznak, mint hogy behitt az utcáról egy honvédkapitányt, a ki glédába állította a felülkerékelt hadfit.

„Hogy mert kend verekedni?” „Jelentem alásan, mert másképp ő vert volna meg engem és azután mit szólt volna ahhoz a kapitány ur?”

A kapitány erre nem tudott mást mondani, mint rákiáltott: „Hátra arcz! Indulj!”

A katona ment is, azonban a szakácsné most már olyan hőnek találta, a kibe halálosan beleszeretett és könyörgő hangokat eregetett utána. Katonának csak ment, hanem erre egyet kuszpított hátrafelé a lábával a szakácsné felé, a mi a világ minden nyelvén azt teszi, hogy: megvételék Rózi!

— A tiszaí hid, Porozlón és Tiszafüred közt vámentes. A remek hid, mely tudvaleg a fűzesabony-debreczeni vasut számára készült, keesi és gyalogközlekedésre is be van rendezve, s így egyuttal országos utat is képez. E czélból a magyar állam jelentékeny szszeggel járult a hid építéséhez, egyebek közt azon kikötéssel is, hogy ezentul a révjöve delem, s a vámszedési jog az állam tulajdonába megyen át. E tárgyban Baross kereskedelemügyi miniszter a mult hóról a következő leiratot intézte Hevesmegye közönségéhez: „Mintán a Tiszafüred és Porozlón közt levő Tisza hid a feljárókkal együtt teljesen elkészült, s így a hid a közuti forgalomnak nem sokára át lesz adható: értesitem a vármegye közönségét, hogy azon napon, a melyen a szobán forgó hid a közforgalomnak át fog adatni, az állam tulajdonába átengedett tiszafüred porozslói révén gyakorolt vámszedés belesz szünttetendő Ugy a közforgalom és közlekedés megkönnyítése, mint a közterhek enyhítése szempontjából a szobán forgó hidon vámszedést életbeléptetni nem kívánok, hanem azon a szabadd közlekedést és forgalmat biztosítom.

— A chewra kadisa (szent-egylet) előjárósága tudatja, hogy jövő héten szerdán, október 21-én a délutáni 5 órakor, Szt. Anna

utczán, a templom épület tanácstermében tartandó választmányi ülésen új tagokat felvesz. Akár szóbelileg vagy levélileg jelentkezhetnek.

— A patronatus ügyével foglalkozott tegnap megint a jog- és pénzügyi bizottságnak Vértessy István főjegyző elnökelete alatt tartott népés ülése. Ft. Szakszó Rezső prépost-plebánus két beadványa fekküdt a zöld asztalon. Az egyikben a várostól mint pátronustól kívánta a r. kath. templom némely halaszt-hatatlan hiányainak helyrehozását addig is, míg a jövő tavasszal a templom fedelének általános javítását eszközöltetné a város. A felelősséget a veszélyekért a főtisztelendő ur a városra hárítja. A bizottság következetesen ragaszkodva a város álláspontjához, tekintettel arra is, hogy a pátronatus kérdése függőben van és elintézését az országgyűléstől várja, a kérvényt elutasítani javasolja és a felelősséget vissza hárítja a plebániá hivatalra. — A másik beadványban azon megjegyzéssel, hogy miután a békés kiegyezésnek utolsó reménye is eltűnt a Huzly féle 1660 frt. követelésnek kifizetése kéretik, melyet a közoktatásügyi miniszter a tavaszon már elrendelt. Az újabb felterjesztés az országgyűléshez épen ezen min. rendel. következtében történt meg. — A bizottság ezen követeléssel szemben is a fentebbi indokolás mellett ugyanazon nézetben állapodott meg, annyival inkább mert — ezzel is van indokolva a bizottság magatartása — a Huzly féle követelés kiifizetés nem az örökösök, hanem egy harmadik személy kéri, a bizottság tehát erre nézve is bevárandonak javasolja a képviselőház határozatát.

— A debreczeni ügyvédi kamara Mészáros József ügyvédet, Debreczen székhelylyel, a kamara névjegyzékébe felvitatólag felvette.

— A kontár bábák ellen. A belügyminiszter fölkhivta Hajdu megye és Debreczen város törvényhatóságait, hogy mindenütt, hol egy év óta már okleveles szülésznő van, a kontár, vagy más néven: parasztbábák szorítottassanak az oklevél megszerzésére, mert ha ezt egy éven belül meg nem szeretik, a gyakorlatlót még akkor is eltiltandók, ha eddig hatóságig engedélyvel bírtak is.

— Hajtás és kitérés balra. Debreczenben eddig a hajtás és kitérés az utca végeken álló táblák jobbra irányították. A közutakról és vámkörlől szóló törvény ellenkezőleg intézkedvén, a tanács ennek folytán új táblákat készíttetett, melyeket az országutakul szolgáló főbb utczák végén már fel is állítottak ezzel a szöveggel: „Hajtás és kitérés balra. Elibe hajtás jobbra.”

— Öngyilkosság a temetőben. Tegnap délelőtt a hatvan-utcai temetőben egy lövés dördült el, melynek hangjárja a temetőörök elősiettek és egy sirra borulva ott találtak egy embert vértócsában. A rendőri vizsgálat kiderítette, hogy ez Molnár József debreczeni lakos, ki családi perpatvar miatt már 3 nap óta eltűnt hazulról, ugy, hogy aggodó felesége már a rendőrség által kerestette. Most aztán megtalálták a temetőben halva.

— A színház törvényszekből. Biró; Önuram, elkésett a próbáról, Mi a meutsege? Szinész: Kérem alásan, a próba előtt találkoztam egy rokonommal, a kit már negyven év óta nem láttam. Biró: Es hány éves ő? Szinész: Harmincz éves vagyok.

— Házankénti gyűjtés az árvaház javára. A jótékony ügyelet két-két buzgó tagja minden nagyobb utczán, ma kezdette meg a házankénti gyűjtést árvaház javára, mely egészen a közönség soha ki nem fogyó jótékonyágából tartja fenn árváit. — Jól esik reménylenünk, hogy az áldozatkészsé jóindulat, miként a bibliabeli olajos korsó, ezutal is bőven fogja csergedeztetni adományait a keresztényi szeretet emez áldásos intézménye javára.

— Bicskázó czukráz árús. Ma délután a czegeled utczán Veres István czukorka árúsnál egy ismeretlen asztalos inas czukrot vett és egy hatosból vissza kapott 4 krajczárt. A fiu azt mondta, hogy a kapott 4 krajczáros nem jó. Ezen Veres István annyira dűbbe jött, hogy a kezében lévő késsel az asztalos inas felé sújtott és eltalálta a bal karját. A fiu ruháját elborította a vér. Sérülése elég súlyos, a rendőri vizsgálatot megindították.

— Zónaidó az egész országban. — Alig hogy a városi tanács elrendelte, hogy a torony órák 16 perczel járjanak előbb a budapesti zónaidó szerinti vasuti óránál; megérkezett Baross Gábor körrrendelete, a melyben kívánatosnak tartja a miniszter, hogy minden óra a zónaidó szerint járjon. E végből utasítja a törvényhatóságokat, hogy a hatáskörükhöz tartozó óramutatókat — tolják vissza huszonhat perczelre. Tehát az egész ország idejét meg akarja Baross reformálni, hadd járjon egyenlően minden óra a vasuti és postai órákkal. — Azt hisszük, hogy Baross e rendeletének a hülgyek lesznek szószólói, hiszen megfiatalodnak — igaz, hogy csak 26 perczelre, de hát az is csak valami, ha többet nem lehet elérni. Nem tudjuk még, mi lesz a városi tanács határozata erre a miniszteri kívánságra.

— Fűző nélkül. Az őzsi verőfényben jó lassaroni nembánomsággal elbandukolni a piac utczai asztalton. Atengedjük magunkat. Atengedjük az enyhe napsugaras bízsergető hatásának. Félíg lehunnyuk szempillánkat, úgy nézünk a sétáló nők immár kisebbő karimájú kalapjai alá. S feltűnik a divatnak egy új jelensége, mely nem készlet mosolyra mint a balkar szibbadását okozó

b emli-
tabusul,
hanem
a vadá-
sportot,
börébe,
atot —
kapna
szgát.
hálfel-
arakhöz,
ették a
ost már
szapo-
ogy ha
önkén-
ha én
kerülök
szimpla
(L.)
és ka-
tartatnak.
feleknek
11, d. u.
son d. e.
nyitva
zönségnek
asárnapon
epnapokon
gi tagok
szemlére
A név-
lás sem
gyűjtésé-
zai sze-
kértek
és Nagy-
Berger
anna ut-
és Sz a-
any Bur-
borné
és Kádas
ár Fej-
utca:
árolnyé:
olnár,
Csapó,
a u e r
ria, Da-
za: T i
rnök-
agy kö-
pénzbeli
dományt
ítés már
berettyó-
skolát és
kban ké-
termében
eztek. A
Hasonló
ni rövid
lssznek
A városi
szegled-
kolák át-
id időre
a város
i már a
rendőrök-
kündulva
lütötte a
ana sza-
esteelt a
este más
t, hogy
nak, tök
lenségét.
kórházba.
elő ünne-
lyi a k
rói C se-
u, kath.
majdnem
jőlekké
zant, de
beltelek-
tével az
ho frtért
el iskolai
skola két
telmény-
adudvari
ban érte-
köz-
mintán a
ez által a
— minők
entartása
nt. — A
t a köz-
jövede-
sára vált

Női divat terem.

Kunz József és Társa

özégnél
DEBRECZEN,

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség becses tudomására hozni, hogy a jelen

őszi és téli

évről a

legújabb divatkelmék vásárlásért raktárba érkeztek, melyekből kívánatra saját újonnan berendezett divattermünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakképzett erők által ízlelőteljesen és jutányosan állítatunk elő.

Vászon kész fehérnemű és szőnyeg nagy raktárunk

Menyasszonyi kelegyek

kiállításához teljes választékot nyújt.

8869.
1891.

Hirdetmény.

A Hortobágy pusztának a Hortobágy folyón túli része 1891. november 1-től 1892. évi január végéig juhok legeltetésére téli legelőül kiadatik.

Olyan juh után, mely a folyó éven a Hortobágy pusztán legelő adóval volt megróva — a téli legelőbér darabonként 10 krban, más juh után pedig darabonként 15 krajczárban állapítatik meg.

Téli legelő bér a városi alapítványi pénztárnál fizetendő le, a honnan nyerdő nyugtára az adószámvevőség hajtó cédulát ad.

Hajtó cédula nélkül hajtandó juhok tulajdonosai, valamint azok is, kik a váltott mennyiségnél többet hajtának legeltetésre, a legeltetési szabályrendelet értelmében büntetettek.

Vidékről hajtandó juhok a hortobágyi állatorvos által a Mátán megvizsgálandók addig küllegelőre nem bocsáthatók.

Legelő bérpénz felvételére csak is a városi alapítványi pénztári hivatal van feljogosítva.

Téli legelőre hajtandó mindennemű juh a mátai biztostól bejelentendő a hajtó cédula felmutatása mellett.

Debreczen, 1891. Október 8.

A városi tanács.

Legjobb minőségű Illatszerek és Szappanok,

fog, köröm, ruha és hajketék, aczél ollók és zsebkések, pénz és szivartárczák,

férfi kalapok, nyakkendők és keztyűk, lovagló és vadászati czikkek, gyermekjátékok

ALKALMI AJÁNDÉK TÁRGYAK,

legjutányosabb árban kaphatók

Szent-Királyi Tivadar,

műiparuk raktárában.

AZ

Excellent

orsóczérna vételénél

mely minden

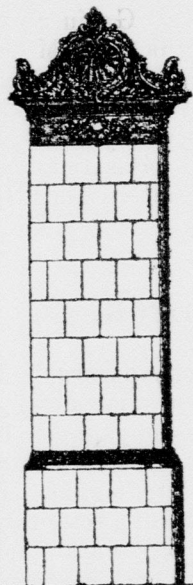
jobb üzletben kapható

a t. cz. közönség kéréstik a valódiságo jelző

oroszlán-védjegyre

figyelni

KRAKÓI CSERÉPHÁLYHÁK RAKTÁRA és KÉPVISELETE.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, — hogy a hírneves, eddig

KASZANYITZKY ENDRE

urnál volt

krakói cserépkályhák

képviselével

Debreczen és vidéke

részére

Nánássy Lajos

vaskereskedő urat

(Nagytemplom-tér 1581.)

biztam meg,

ugy nálla ezen kályhák-ból, Debreczenben

egy raktárt állítottam fel

és rendelkezésére legjobb krakói kályha

állítóimat bocsátottam.

Szükséglet esetén kérem ő hozzá fordulni.

Teljes tisztelettel;

Linkesch Samu özvegye Eperjesen.

Kardos Lászlónál

CZEGLÉD-UTCZA.

Téli pokróczok,

flanel takarók.

Kaszanyitzky Endre

előbb

Kuhinka István K.

üveg, porcellán, lámpa és háttartás czikkek raktára

DEBRECZENBEN

ajánlja pontos ki-

szolgálat és gyári

árak mellett az

ős és tél dényre

újonnan érkezett

és nagyválaszték-

kal berendezett

DITMAR-

és

Brüner-féle

legjobbnak elős-

mert gyártmányu

szalon, függő

és

asztali

petroleu m lámpái

s minden hozzátar-

tozó czikkek nagy

raktárát.

Tisztelettel

Kaszanyitzky Endre.

Képe s árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Liebe J. Pál Drezda.

liebe sagra dora (Cascara sagrada),

nehézségek vagy ártalmasság nélkül ható enyhe hashajtószer, kellemes ízzel rendez a dugulást tartósan és hossza, sabban használható. Eredeti üvegek ben a gyógyszerárakban. Kizárólag „Liebe“féle kérendő.

Raktár: p3

dr. Rotschnek gyógyszerárában.

Jutányos, szabott árakon

kaphatók

Szabó Lajos fia

özégnél:

Divatos női ruhaszövetek kasán, flanel, moldon.

legújabb ruhadíszek,

fekete divatkelmék,

szines és fekete selymek,

mosó velezek.

Téli Himalayakendők.

Selyem és haraszt kendők.

Gyermek TRICOT öltönyök.

Normal gyapju és pamut alsó-íngék,

ujjasok s nadrágok

téli harisnyák, kesztyűk.

Az idén szép raktárt tartunk.

Brassói posztókban,

takarók és löpökrocokban.

©©©©©©©©©©

Eddig felülmulhatatlan.

Maager Vilmos-féle valódi tisztított

DORSMÁJOLAJ

Maager Vilmostól, Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek általt megvizsgálatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlitatik és rendeltetik mindama eseteknél melyeknél az orvos az egész testi szervezettel különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni.

Egy üveg ára 1 frt és kapható a gyári raktárban Bécsben III./3., Heumark 3., valamint

az osztrák magyar monarchia legtöbb gyógyszerárában.

Debreczenben:

Mihálovits István, dr. Rotschschnek Emil gyógyszerész uraknál és Rickl József Zelmós, Geréby Fülöp kereskedésében.

A Debreczeni Ellenőr könyvkötészetében

mindenféle diszes és egyszerű

K Ö N Y V K Ö T Ö I

m u n k á k

gyorsan, pontosan és jutányos árban elkészítettnek.